

# Min Hiemkomst

Diverse.

eller

10

## Tildragelse

Thorvaldsens Museums  
ARKIV.

S. L. Statsraad, Ridder og Overbyg-  
nings Directeur Hansen.

---

af

Dlaus Peter Gram,  
Ornament Billedhugger.  
Frederiksholms Kanal No. 243.

---

Kiøbenhavn 1813.

Trykt hos Christopher Grøbe.







Skulde værdige dem min Ergrelse: de stærpe Funs min Forstand; og jeg seer da de Glendige i Daagen samle efter deres Standart, som Lovgikkens træder under Fødderne.

Først var det min Hensigt at udgive en Dagbog blandet med Breve: men hvad gjør Bolummen til Sagen? Et Ark fører nærmere til Maalet. I dette findes 2de Ansøgninger til Kongen, og et Brev til S. E. Oberbygningss Directeur Hansen, som underretter ham om min sidste Ansøgnings Indlevering. Publikum vil deraf i Korthed see Fremgangsmaaden, skulde de ønske mere, er jeg villig til Detaille.

Med den største Staaansomhed og yderste Artighed betragtede jeg S. E. Statsraad Hansen i alle hans mod mig brugte Bendinger, indtil først i August Maaned. Overbeviist om med hvad for en Charakter jeg havde at bestille, skrev jeg følgende Ansøgning til Kongen den 9de August.

Allernaadigste Konge!

Jeg er kommet hertil fra Paris, hvor jeg i flere Aar har arbeidet ved de Keiserlige Bygninger.

Det var paa Ober Bygningss Directeur Hansens Anmodning jeg kom hertil, for ved Slottet og Frue Kirke at bruge mit Talent.

Jeg er nu her siden 30te Mai sidstlebet, uden at være kommen i Vinksomhed. Jeg beder allerunderdanigst om min Etablissement maatte vorde befordret, eller min allernaadigste Konge i Hensyn til min spildte Tid vilde forunde mig en Erstatning som kunde tiene mig til min Tilbagereise.

Kbhvn. d. 9 August 1813.

Allerunderdanigst  
Dlaus Peter Gram,  
Stuccateur.

Kongen var saa naadig at sende samme til Bygningss Commissionen, men jeg erholdt intet Svar, som var ganske naturligt, da S. E. Statsraad Hansen sidder i samme Commission; dog ventede jeg omtrent en Maaned førend jeg besluttede at publicere min Sag, men overrakke først min allernaadigste Konge følgende Ansøgning:

Allernaadigste Konge!

Efter 13 Aar i fremmede Lande, paa en hæderlig Maade at have fortient mit Brød, bragte Kiærlighed til min allernaadigste Konge og Fædreland, samt S. E. Statsraad og Oberbygningss Directeur Hansens egenhændige Forsikring om Arbeide mig her hjem.



Fra min Ankomst hertil, indtil nu, har jeg været villig til at concurre med enhver i Ornamentfaget, baade i Tegning og Udførelsen af samme; og kunns fordret daglig Løn. Dette viser, at jeg ønskede hverken at Indfødsret eller Recommendationer skulde bidrage noget til min Etablisement her. Allene mit Talent som Kunstner, og min Moralitet som Borger, maatte tilkiende mig et Fortrin, om jeg fortiente det.

Derimod finder jeg mig subtiliseret ved en af Deres Majestæts Undersaatter, nemlig S. L. Statsraad Ridder og Oberbygningens Directeur Hansen.

Moralen viser Skiændigheden af det Maxime, at Alting er Ret hvad Loven ikke straffer. I Betragtning af min allernaadigste Konges Godhed og Kærfærd, tillader jeg mig at forelægge min Sag, som jeg allerunderdanigst beder maatte worde paa det nøieste undersøgt.

Seg har gjort Reisen fra Paris hertil, og lever til Dato paa min egen Bekostning, seer ikke allene min Tid og mine Penge spildt, men nødes endog til mere end at sney mit Fædreland. Og dette forarsager allene S. L. Oberbygningens Directeuren.

Egentlig har S. L. Oberbygningens Directeuren intet Arbeide, men da han havde bestemt skrevet mig til at komme til dette Foraar,

var det hans Ambition for nær, aabenhierdig at tilstaae mig samme. Seg yttrede endog mine Tanker over den Uorden og Søvnighed jeg fandt i Bygningsvæsenet her, og bad ham om ei at opholde mig, men lade mig reise igien, da jeg endnu havde en lille Sum som kunde siene mig til Reisepenge. Men nei — hans \*) Hævn og \*\*) Konstaager var ikke dermed tilfreds. Han søgte at give sin Handlemaade et Anstrøg af Urlighed, ved at sige han havde alting under sin Magt; Arbeid og Bistand skulde mig ikke fattes. Hans lumskte Blik og ængstlige Udseende forraadte et fordærvet Hierte. Han mærkede min Trivl, og for at give sine Ord en bedre Vægt, bad han mig at giøre en moderat Fordring af min Løn og nedskrive samme i Form af

\*) Hævn. Hr. Statsraadens amour propre extrêmement irritable var allerede sat i Bevægelse over et Brev som jeg skrev fra Paris dette Aar.

\*\*) Konstaager. Den snedige Kunstner eller Kunstliebhaber har gjerne skarpt Øie nok til at bemærke Originalitet i et Arbeide. Du finder han det vel Umagen værd at give sig af med Autoren. Smigrende og vidtloftige Forhaabninger bliver nu brugte for at udtrække Tiden, Kunstneren som oftest, drømmer allerede om Udødelighed, fortærer sine faa Oboler, forvikler sig i Bekjendtskab, har tilsidst ingen anden Resourc end Kryben og paa en tiggende Maade at paatrænge dem sine Arbeider, som da da have for en



et Brev, som han vilde forelægge Commissio-  
nen, tillige gjøre mig bekiendt med Deres Excel-  
lencer Grev Reventlow og Oberhoffmarschall  
Hauch. Hans Excellence Grev Reventlow saae  
jeg engang i S. T. Etatsraadens Bærelse og  
S. T. Oberhoffmarschallen paa Frederichsberg  
Slot, hvor jeg da lovede at blive, og forlod  
mig paa Bedkommende. Jeg trængte nu paa  
for Alvor, at faae et Atelie, Materialier ec.,  
men dette gik saa treven, at Atelien endnu ikke  
er istandsat, ei at tale om det øvrige. Overs-  
beviist om at jeg ikke paa denne Maade kunde  
komme i Virksomhed, skrev jeg den 30te Julii  
et meget artig Brev om et Forskud af 500 Rbd.  
for ved Penge at gjøre mine Indretninger. Her-  
paa var blot søgte Bendinger og \*) Ubestemthed

Bagatelle, og kan da ovenikøbet prale med at  
opholde Livet i den ulykkelig. Forsalder et saadant  
Menneske til Drik eller anden Lidelighed,  
for at forglemme sin ydmygende Tilstand, hed-  
der det strax: Det er Geniets Gang at være li-  
derlig.

\*) Etatsraaden skrev mig til den 14de September  
1812. Bemærkede endnu i et andet Brev da-  
teret November samme Aar ikke at udsætte min  
Reise lænere end til dette Kjøraar, samt taler  
om den Mængde Arbeid ved Slottet og Frue  
Kirke. Den 30te Mai dette Aar kom jeg her-  
til. Han sætter mig ikke i Virksomhed, men  
hindrer mig ved sin Snak og Ansæelse selv at

Svaret. Dette æklede mig til saadan en Grad,  
at jeg skrev S. T. Etatsraad Hansen den 4de  
August min rene Mening, herpaa blev han op-  
bragt. Brevet blev S. T. Oberhoffmarschall  
Hauch meddeelt; jeg blev kaldet af samme, og  
jeg lovede at skrive og indfinde mig hos Stats-  
raaden, for at bielægge Misforstaaelsen. Saadant  
skete den 12te August: men her hørte jeg  
blot saadanne forslidte Udtryk, som intrigante  
Folk bruger naar de hører Sandheden, nemlig:  
jeg var et uroeligt Hoved, hvorpaa Hundeda-  
gene virkede, og at jeg var utaknemmelig for  
det meget Gode og Vilde han havde beviist mig.  
Da jeg aldrig har havt andet end Skade af Stats-  
raadens Bekiendtskab, fandt jeg denne hans Tale-  
maade saa ublue, at jeg tillod mig at sige han  
var fuld af Kneb og Usandhed, fordrede mine  
Tegninger tilbage, som jeg erholdt Dagen der-  
paa. Jeg henvendte mig nu til min allernaas-

tale med Deres Majestæt. Kun da han seer  
min Utaalmodighed steg til det høieste, taler  
han min Sag og lader mig saadant vide paa en  
Maade som om jeg endnu havde 2 Måneder at  
vente førend jeg kunde komme i Virksomhed.  
Hans Hensigt kunde da ikke være andet end at  
udtrække Tiden, at jeg kunde falde i saadan  
Glendighed, at jeg ydmygende maatte modtage  
den Skærv, som han efter Beregning fandt  
nødvendig til at opholde mit Liv.



digste Konge, for enten at vorde etableret eller  
erholde en Erstatning for min spildte Tid. De-  
res Majestæt var saa naadig at sende samme til  
Commissionen. S. E. Etatsraaden har ikke  
allene Indskyldelse, men er selv i samme Commis-  
sion, min Ansøgning bliver tilfidelagt, og jeg  
som den Svagere opofres til Dberbygnings Di-  
recteurens Fornøielse. Kunns Directe hos min  
allernaadigste Konge og det ærede Publikum kan  
jeg vente den Medlidenhed som min Tilstand  
fortiener.

Allerunderdanigst

Dlaus Peter Gram,

Ornament Billedhugger.

Denne Ansøgning blev læst af Hans Ma-  
jestæt, og var bekendt paa S. E. Etatsraad og  
Ridder Jessens Contoir. Jeg vil i dette Die-  
blik forbigaae de Efterretninger jeg har indhen-  
tet desangaaende, men Læseren vil bemærke:  
det er nu fuldkommen en Maaned siden Ansøg-  
ningen blev Hans Majestæt tilskillet, og at jeg  
lod S. E. Etatsraad og Dberbygnings Direc-  
teur. Hanjen samme vide i følgende Brev:

P. M.

Al Kiærlighed til Retfærd og Sandhed,  
af Had til List og Rænker anseer jeg det for

Pligt at publicere min Sag. Jeg har indleve-  
ret min Ansøgning til Kongen. Da hverken  
Dnsffab eller Bagtaalefses Mand hører til mine  
Bevæggrunde, kan De erholde en Copie af  
samme naar De behager.

Jeg har ingen anden Hensigt end at gaae  
frem paa en retskaffen Maade, og at fremlægge  
Uree heden af deres Principer hvorunder jeg  
lider.

For at De kunde tæmme Deres Egenfiær-  
lighed, og med mere Kuelighed betragte Deres  
Handlemaade, vil jeg bede Dem betænke mine  
velmeente Raad:

Kast den gyldne Drøm af Storhed bort;  
dens Indigheder varer ikke længer end som De  
tilfidesætter Eftertanken. Troe ikke at Snedig-  
hed har nogen Værd: hvor megen Forsigtig-  
hed behøves ikke for at skiule den lumste Side?  
Hvor angstelig og stundesløst er ikke Deres Liv?  
Et Hierte som aldrig har følt hvad det er at  
giøre vel, maae troe at Dyden er en Chimære;  
men skulde Deres graa Haar ei minde Dem om  
de Dieblikke hvor al Tant forsvinder, og som  
det graadige af Deres verdslige Ambition ei kan  
tilfredsstille? De søger et Navn efter Døden.  
Hvad for et er skønnere end det, at være Edel  
og God? Vil De som Kunstner bære Navn af  
Stor, vil jeg raade Dem at være tilfreds med



Deres Industrie; ægte Palmer lader sig ikke tilsnige. Troer De at Christiansborg kan udholde endog den skaansomste Kritik?

De er Oberbygnings Directeur i Kiøbenhavn — Hvad vilde De være i Paris? Jeg er over alt den samme, og troer ikke under en retfærdig Regiering at nødes til at lide Uret af Dem. Vor allernaadigste Konge er for god til ei at betragte os begge som sine Undersaatter, med den Forskiel, at De er lønnet og æret for at bidrage Deres til Landets Hæder. Jeg derimod har gjort store Opofringer af Kiærlighed til Konge og Fædreland.

De var sidst saa artig at bemærke Hundebagenses Indflydelse. Vi ere nu ude af dette Himmeltegn. Mener De endnu det samme? Paa Dem er jeg bange Skorpionen har meer Indflydelse end Vægten.

Kiøbenhavn, den 4 September 1813.

Erbødigst  
Gram.

Herpaa kom intet Svar: dog oppebiede jeg volig Tiden, skrev imidlertid Bladet: Noget om Kunsten, især med Hensyn til Christiansborg

Slot: og nu, først den 8de October, begynder jeg at publicere min Sag.

Til Læseren.

Jeg seer den gode Læser urolig over Følgerne af dette Blad. Kuns sagte: jeg kiender mine Folk. Uderkøppen naar den seer en Flue i sin Bæb, piner han samme til døde: men kommer et større Insect, kryber den af Frygt ned i sit Hul, og kalder sligt abdelmodig Beskedenhed. Men Emfindligheden? vil man sige: aldeles ikke — der gives Mennesker uden Indvolde, hvis udvendige Figur blot gjør dem til noget ligt et Menneske: Emfindligheden er hos disse Kuns Ceremonie, for at gjøre dem selv vigtige og at paalægge andre Skaansomhed. For at vise Besværkligheden af deres Kald, og for at unddrage sig noget afgjørende, strige de steds paa deres kostbare Tid, og deres mange Syssler, uagtet de hele Timer kan vaase over Politik og andre uvedkommende Ting. Læseren kan troe mig ubetænksum? ikke heller dette — jeg har endog iagttaget flere Formaliteter: en høiere Mund har erklæret min Sag privat, og Danemark kan vel ikke være bekiendt despotisk at straffe en Mand, som har opofret saa meget af Kiærlighed til sit Fædreland, som i sit Sag er saa at sige den eneste i Danmark, kan bevise



hvorledes han har opført sig og hvorledes han har været behandlet i fremmede Lande. End ydermere gode Læser, S. E. Ober Bygnings Directeuren har kun 3 Reich, nemlig: Loven, Pennen, eller — tie; ved Loven koster det Penge og Resultatet er uvis, og hertil er jeg bered at forsvare mig selv. Ved Pennen, dertil behøves Grunde og Logik, herved vil jeg ikke heller blive sat i Forlegenhed. Men tie — her seer jeg min Mand. Vil vel Læseren troe dette? Tænk kun paa Uderkoppen. Man vil sige: man læser ikke sligt, desuden maae man være ædelmodig mod sine Fiender. Man trøster sig hemmelig, at hvad der siges er kun en Overgang, og saaledes forholder sig kjønt rolig. Læser! hvad mig angaaer ønsker jeg ikke at have noget at bestille med S. E. Oberbygnings Directeuren, førend min Meisel kunde tiene til hans Epitaph eller min Geist bemærke Udødeligheden af hans Muse.

Grindeing til Læserne af Bladet: Noget om Kunsten især med Hensyn til Christiansborg Slot, i Anledning af mit Raisonnement om Arkitekturen.

De materielle Mennesker spørge — Hvad er det for et Dyr en Ornament Billedhugger? Kan han tale om Arkitekturen? Kan han gjøre

noget bedre? hvorfor taler just han, og ingen anden offentlig derom? Saadant holder jeg Uvidenheden og Misundelsen tilgode. Hvor let vilde det være mig med ligesaa materielle Grunde at omstyrte disse Titanner? Men sligt sømmer ikke min Pen. For at lade dem føle deres Uvidenhed, vil jeg blot pege paa Italiens arkitektoniske Arbeider, som for det meste har havt Malere, Billedhuggere og andre Konstellere til Bygmestere. Perault var Digter, og Doctor i Medicinen, og dog har han opført den skønneste Bygning som den moderne Verden eier. Jeg er overbevist om at der er mange værdige Kunstnere i Kiøbenhavn, men, deres Stilling og Forsætning tillader dem ikke at tale høit. Hvad Ornament Billedhuggeren angaaer, saa er han fieldnere at finde, end som den der med en Linial og Cirkel kan drage nogle Linier paa et Tegnebret: man finder Snefe af disse, som saaledes kan tegne hele Bygninger; men neppe een som kan tegne et smagfuld Ornament. Iøvrigt kan vel sagtens Ornament Billedhuggeren frembringe noget mere end som det den almindelige Mand forstaaer ved Ornamenter.